

SK

SK

SK

EURÓPSKA KOMISIA

Brusel, 6.10.2010
KOM(2010) 553 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Príspevok regionálnej politiky k inteligentnému rastu v rámci stratégie Európa 2020

SEK(2010) 1183

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Príspevok regionálnej politiky k inteligentnému rastu v rámci stratégie Európa 2020

1. Úvod

V tomto oznámení sa stanovuje úloha regionálnej politiky pri vykonávaní stratégie Európa 2020¹ v oblasti inteligentného rastu a najmä hlavnej iniciatívy „Inovácia v Únii“. Ako sa zdôraznilo počas zasadnutia Európskej rady², regionálna politika môže uvoľniť potenciál rastu EÚ podporou inovácie vo všetkých regiónoch a zároveň zabezpečiť komplementaritu medzi podporou inovácie, výskumu a vývoja, podnikania a informačných a komunikačných technológií (IKT) na úrovni EÚ, na vnútroštátnej a regionálnej úrovni. Regionálna politika je kľúčovým prostriedkom, ktorým sa priority Inovácie v Únii premietajú do praktických opatrení na mieste.

Využíva na to vytváranie priaznivých podmienok pre inováciu, vzdelávanie a výskum, a tým podporuje investície do výskumu a vývoja, ako aj do vysoko znalostných odvetví, a vyvíja sa smerom k činnostiam s vyššou pridanou hodnotou. Môže tak pomôcť členským štátom a regiónom zdolávať dôležité výzvy týkajúce sa zvyšovania inovačnej kapacity a podpory výskumu a vývoja v podnikaní, ako aj posilňovania väzieb s univerzitami a výskumnými centrami.

Regióny zohrávajú ústrednú úlohu, keďže sú hlavným inštitucionálnym partnerom univerzít, iných výskumných a vzdelávacích inštitútov a MSP, ktoré sú kľúčové v procese inovácie, a tým sa stávajú neoddeliteľnou súčasťou stratégie Európa 2020.

Toto oznámenie dopĺňa oznámenie o *Inovácii v Únii* tým, že vyzýva tvorcov politik v členských štátoch na všetkých úrovniach, aby bezodkladne investovali viac prostriedkov z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), ktoré sú v súčasnom programovom období ešte dostupné pre inteligentný rast. V dokumente sa najskôr analyzuje situácia v regiónoch v súvislosti s výskumom a vývojom a inováciami, ako aj zdroje, ktoré regióny plánujú do týchto oblastí investovať. Ďalej sa v ňom opisujú hlavné prvky zvýšeného úsilia zameraného na podporu výskumu a vývoja v zmysle regionálnej politiky EÚ. V závere sa uvádzajú konkrétne predstavy, ako tieto snahy zrealizovať.

2. POTENCIÁL A VÝZVY INOVÁCIE NA REGIONÁLNEJ ÚROVNI

Inovácia v Únii je založená na širokom koncepte inovácie, ktorý zahŕňa nielen nové alebo vylepšené produkty a procesy, no takisto služby, nové metódy marketingu, vytvárania značiek a navrhovania, ako aj nové formy obchodných organizácií a podmienok spolupráce. Pod inováciou sa stále častejšie rozumie otvorený systém, v rámci ktorého spolupracujú a vzájomne sa ovplyvňujú rôzne subjekty.

¹ KOM(2010) 2020 „Európa 2020: Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu“.

² Rada EÚ EUCO 13/10, 17. júna 2010.

Preto je potrebné, aby sa verejná podpora inovácie prispôsobila tejto zmene a doplnila snahy o podporu výskumu a technológie presadzovaním otvorenej spolupráce medzi všetkými zainteresovanými stranami.

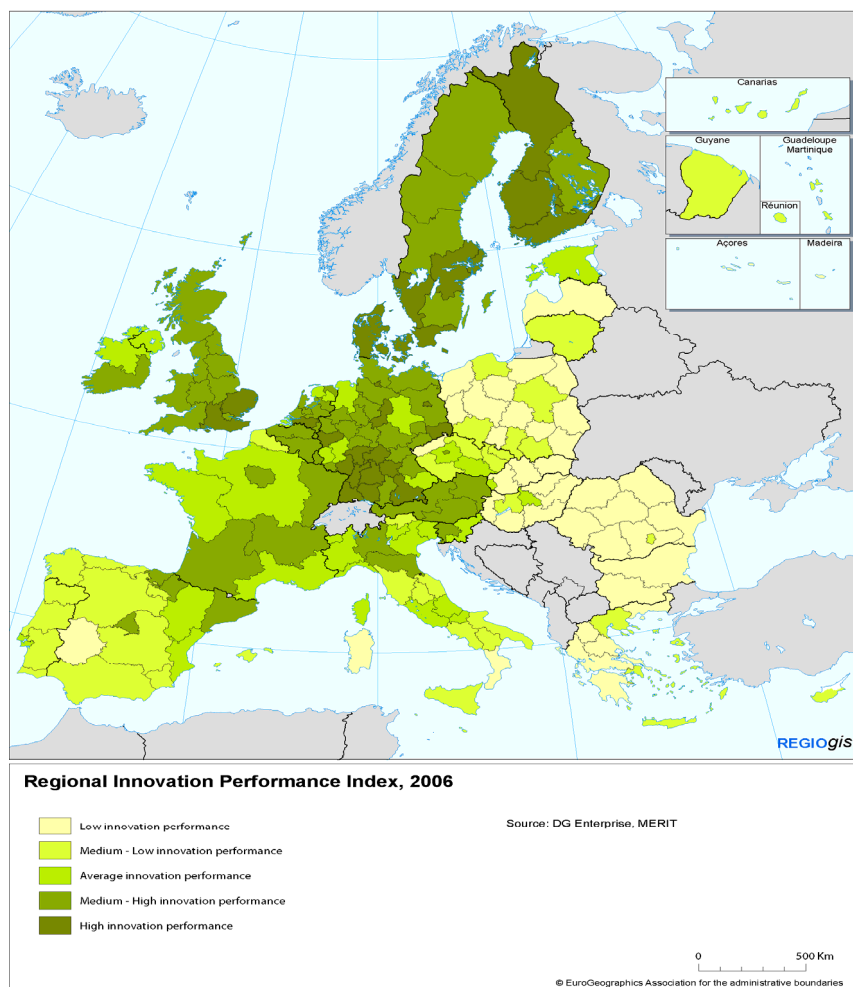
Takáto podpora je opodstatnená, keďže trhové sily nedokážu vždy zabezpečiť primerané dlhodobé financovanie investícií v dôsledku rozdielov medzi sociálnou a súkromnou návratnosťou, neistých výstupov, neúmernosti informácií a nefungujúceho systému (napr. neúčinná regulácia). Na to, aby sa zmena mohla uskutočniť, je rovnako potrebná intervencia verejnosti. Z geografického aspektu je však inovácia veľmi rozdielna. Niektoré regióny dokážu v oblasti technológií obstáť v konkurenčnom boji na svetovej úrovni, iné sa snažia ich úrovni priblížiť tak, že prijímajú inovačné riešenia, ktoré prispôbujú svojej konkrétnej situácii („inovačný predel“). Verejná podpora musí prispôbiť stratégiu a intervencie tak, aby odrážali túto rozmanitosť.

2.1. Regionálna rozmanitosť v službách spoločného cieľa: inteligentný rast

Aby bolo možné dosiahnuť cieľ Európa 2020 zameraný na inteligentný rast, je potrebné mobilizovať plný inovačný potenciál regiónov EÚ. Inovácia je potrebná pre všetky regióny; vyspelým má pomôcť udržať si náskok a zaostávajúcim zasa dobehnúť vyspelejšie regióny.³

Mapa 1: Index inovačnej výkonnosti na regionálnej úrovni

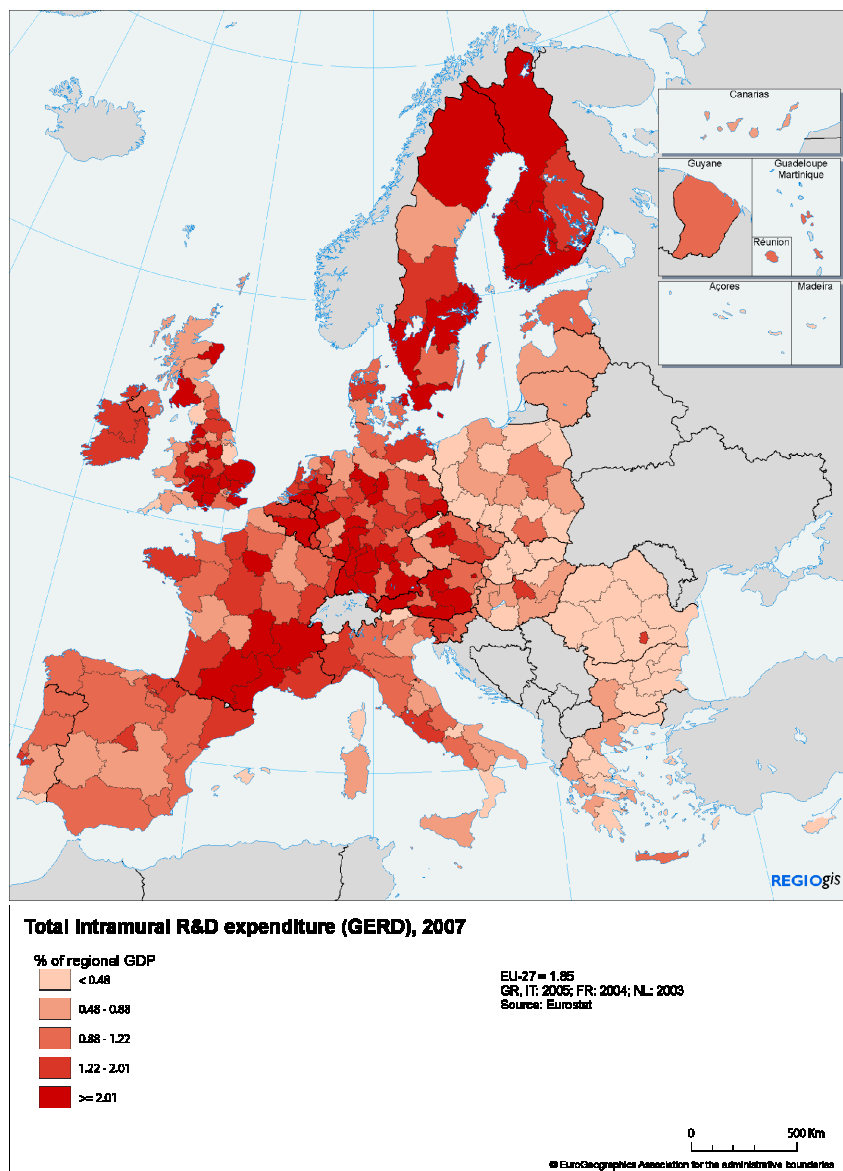
³ R. Wintjes, H. Hollanders, „The regional impact of technological change in 2020“ (Regionálny dosah technických zmien v roku 2020).

Znalostná a inovačná kapacita regiónov závisí od mnohých faktorov – kultúra podnikania, pracovné sily, vzdelávacie inštitúcie a inštitúcie odbornej prípravy, služby na podporu inovácie, mechanizmy prenosu technológií, infraštruktúra výskumu a vývoja a IKT, mobilita výskumných pracovníkov, podnikateľské inkubátory, nové zdroje financií a miestny tvorivý potenciál. Kľúčovú úlohu zohráva aj dobrá správa. Výkonnosť v oblasti výskumu a vývoja a inovácií sa v EÚ výrazne odlišuje, ako to vyplýva z indexu inovačnej výkonnosti (pozri tabuľku 1), ukazovateľa zloženého z viacerých uvedených faktorov.

Odchýlka od cieľa predstavujúceho 3 % výdavky HDP na výskum a vývoj sa medzi jednotlivými regiónmi takisto výrazne odlišuje: uvedený cieľ dosiahlo len 27 regiónov v EÚ, t. j. približne jeden z desiatich (pozri mapu 2). Vplyvy aglomerácie vedú ku koncentrácii zdrojov na výskum a vývoj v niekoľkých vedúcich regiónoch (napr. Braunschweig v Nemecku, kde výdavky na výskum a vývoj predstavujú takmer 7 % HDP), a naopak, k nízkym investíciám v iných regiónoch (napr. Severen tsentralen v Bulharsku, kde nedosahujú ani 1 %).

Mapa 2: Výdavky na výskum a vývoj

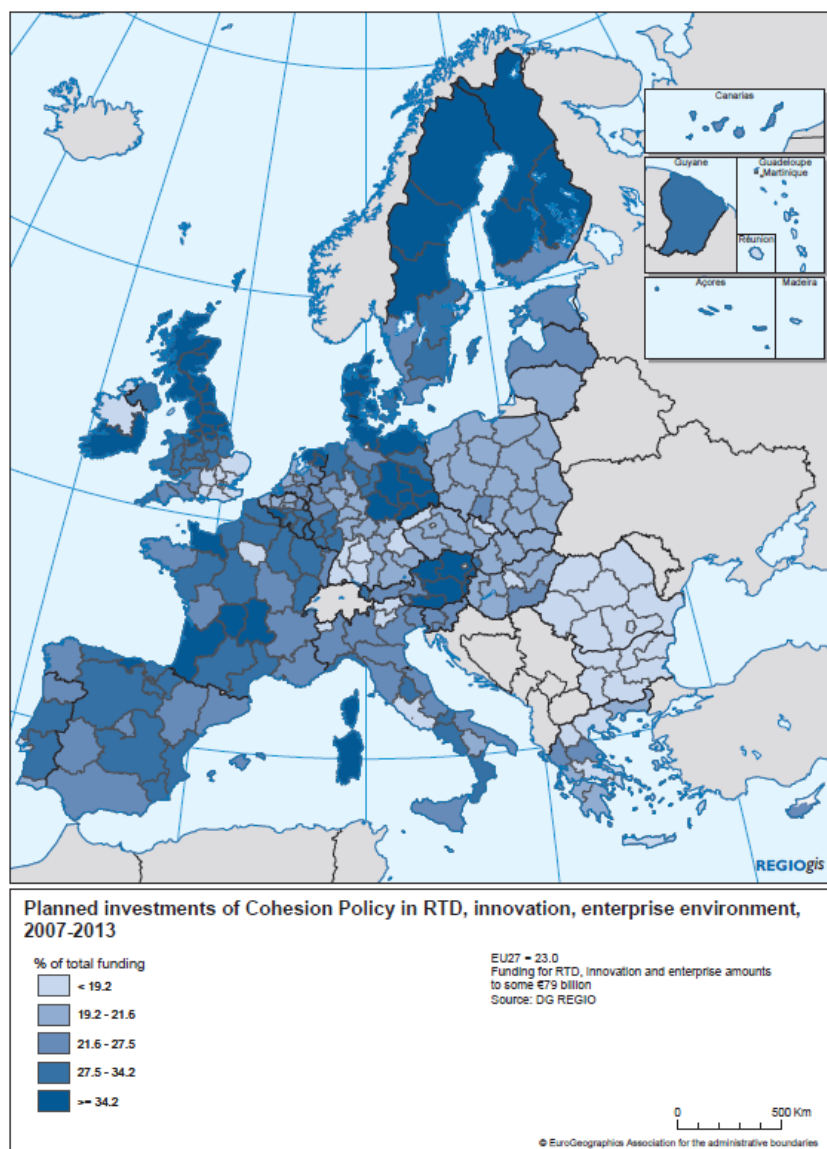

2.2. Regionálna politika podporuje inteligentný rast vo všetkých regiónoch

Členské štáty a regióny sa už zaviazali, že podporia inteligentný rast aj napriek nepriaznivým hospodárskym podmienkam. Na tieto oblasti politiky sa vyčlenilo takmer 86 miliárd EUR, z čoho tri štvrtiny sa financujú z EFRR (65 miliárd EUR).

Podpora zameraná na výskum a inovácie v rámci regionálnej politiky sa však v jednotlivých regiónoch výrazne odlišuje (pozri mapu 3). Vo vyspelejších regiónoch, ktoré posilňujú kolobeh rastu motivovaného inováciou, je zvyčajne väčšia. Táto politika sa musí vykonávať v úzkej koordinácii s programom pre konkurencieschopnosť a inovácie (CIP) a siedmym rámcovým programom pre výskum (FP7). Zatiaľ čo FP7 by sa mal naďalej sústrediť na podporu excelentnosti, vzájomného učenia a spoluprácu výskumných pracovníkov a podnikov v celej EÚ, podpora regionálnej politiky by mala byť naďalej zameraná na zabezpečenie toho, aby všetky regióny dokázali vstrebať inováciu a efektívne ju využiť tak, aby jej prínos bol citeľný v celej EÚ a zároveň pomohol maximálne využiť znalostný potenciál Unie.

Mapa 3: Financovanie výskumu a technického rozvoja a inovácií v rámci politiky súdržnosti, v období rokov 2007-2013

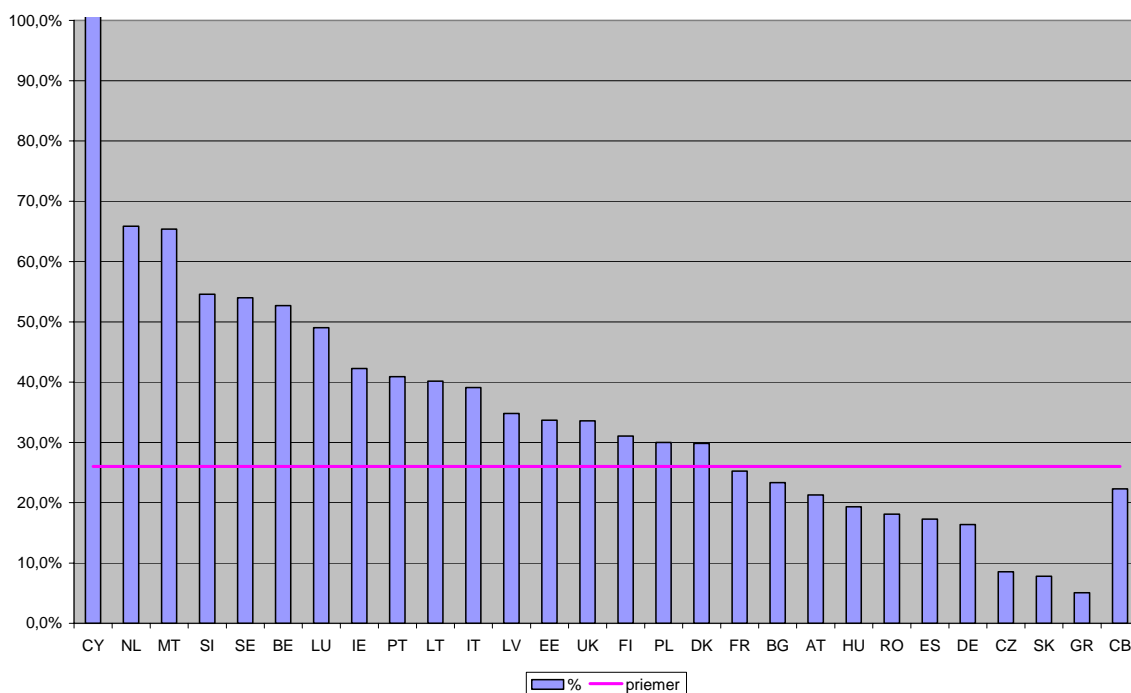

K septembru 2009⁴ bolo v rámci regionálnej politiky EÚ na projekty vyčlenených len 22 miliárd EUR (26 %) z pôvodne plánovaných 86 miliárd EUR na výskum a inovácie vrátane podnikania a IKT (pozri graf 1).

Graf 1: Miera pokroku vo výbere inovačných projektov členskými štátmi v období rokov 2007 – 2013.

⁴

KOM(2010) 110 Politika súdržnosti: Strategická správa 2010 o vykonávaní programov 2007 – 2013.

Preto je potrebné urýchliť implementáciu, optimalizovať dosah intervencií, presmerovať zameranie činností na oblasti, ktoré regiónom poskytujú najlepšiu šancu na vyvinutie konkurenčnej výhody a zvýšiť na maximum súčinnosť medzi rôznymi zdrojmi Spoločenstva určenými na financovanie inovácie.

3. EURÓPA 2020: POSILNENIE PRÍSPEVKU REGIONÁLNEJ POLITIKY EÚ

Na vymedzenie činností s vysokou pridanou hodnotou, ktoré ponúkajú najlepšiu šancu na posilnenie konkurencieschopnosti regiónu, sú potrebné strategické spravodajské informácie. Aby zdroje na výskum a vývoj a inováciu mali čo najväčší dosah, musia dosiahnuť svoju kritickú hodnotu a musia ich sprevádzať opatrenia na zlepšenie zručností, zvýšenie vzdelanostnej úrovne a znalostnej infraštruktúry.

Vnútroštátne a regionálne vlády by preto mali **vyvinúť stratégie inteligentnej špecializácie** na zvýšenie vplyvu regionálnej politiky v kombinácii s inými politikami Únie na maximum.

Stratégie inteligentnej špecializácie môžu zabezpečiť účinnejšie využívanie verejných prostriedkov a stimulovať súkromné investície. Môžu pomôcť regiónom, aby namiesto rozptyľovania investícií medzi jednotlivé oblasti a podnikateľský sektor sústreďovali zdroje na niekoľko kľúčových priorít. Môžu byť takisto kľúčovým elementom pri vytváraní viacúrovňovej správy pre integrované inovačné politiky. Okrem toho musia byť úzko prepojené s inými politickými doménami a vyžadujú porozumenie silným regionálnym stránkam vo vzťahu k ostatným regiónom⁵, ako aj možného prínosu pre medziregionálnu a medzištátnu spoluprácu.

⁵ Príspevok belgického predsedníctva na neformálnom zasadnutí Rady pre konkurencieschopnosť, júl 2010.

Na rozdiel od stratégií, ktoré sa zavádzajú zhora, stratégia inteligentnej špecializácie zahŕňa podniky, výskumné centrá a univerzity, ktoré spolupracujú s cieľom vymedziť najslubnejšie oblasti špecializácie daného regiónu, no takisto slabé stránky, ktoré inovácii bránia. Zohľadňuje pritom rozdielne schopnosti regionálnych ekonomík, pokiaľ ide o inovácie. Zatiaľ čo vedúce regióny môžu investovať do pokroku generickej technológie alebo inovácie služieb, pre iné je často prospešnejšie investovať do jej uplatňovania v konkrétnom sektore alebo v príbuzných sektoroch.

Trvalá udržateľnosť tejto stratégie bude závisieť od časového rámca a koordinácie politických opatrení, ako aj od správy vrátane spôsobov, ako zapojiť zainteresované strany. Musí zahŕňať aj mechanizmy osvojovania si poznatkov v oblasti politik, najmä prostredníctvom vzájomného preskúmania, a zapájať verejných činiteľov, odborníkov a zainteresované strany na regionálnej úrovni. Inteligentná špecializácia musí využívať regionálnu rozmanitosť, stimulovať medzištátnu a medziregionálnu spoluprácu a vytvoriť nové príležitosti tak, že zabráni fragmentácii a zabezpečí voľnejší tok poznatkov v celej EÚ.

Aké by mali byť hlavné prvky takýchto stratégií? Niektoré kľúčové myšlienky sú uvedené nižšie, hoci zoznam nie je úplný, a regióny ich môžu používať v rôznych kombináciách, aby vytvorili svoju stratégiu, ktorá bude odrážať ich konkrétnu situáciu.

3.1. Inovačné klastre pre regionálny rast

Klastre – geografické koncentrácie spoločností, často MSP, ktoré na seba navzájom pôsobia a zároveň sa vzájomne ovplyvňujú so spotrebiteľmi a dodávateľmi a často spoločne využívajú špecializované pracovné, podnikateľské a finančné služby, zariadenia pre vedu a výskum, ako aj zariadenia pre odbornú prípravu – sú dôležitým prvkom v stratégiách inteligentnej špecializácie. Poskytujú priaznivé prostredie pre podporu konkurencieschopnosti a stimulujú inováciu. Podpora pri ich rozvíjaní sa musí sústreďovať na oblasti konkurenčnej výhody.

3.2. Vytváranie podnikateľského prostredia pre MSP priaznivého pre inovácie

Prosperujúci sektor MSP je podstatný pre rast, prácu a inováciu a rovnako aj pre súdržnosť. MSP zohrávajú v hospodárstve EÚ kľúčovú úlohu: okolo 20 miliónov MSP predstavuje takmer 60 % pridanej hodnoty a dve tretiny pracovných miest v súkromnom sektore. Viac ako 92 % predstavujú mikrofirmy zamestnávajúce menej ako 10 ľudí.⁶ Regionálne a vnútroštátne orgány by preto mali podporiť podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie, ktoré by pomáhalo MSP, a to najmä tým, ktoré sú silné v oblasti výskumu a vývoja, a vytvoreniu nových firiem. Na základe hodnotenia EFRR *ex-post* v rokoch 2000 – 2006 sa zistilo, že hoci podpora dopomohla k vytvoreniu aspoň jedného milióna pracovných miest a zvýšeniu investícií do výskumu a inovácií, je potrebné, aby sa v rozsiahlejšej miere využívali pôžičky, kapitálové financovanie a iné formy finančného inžinierstva.

3.3. Celoživotné vzdelávanie v oblasti výskumu a inovácií

Mnohé univerzity v EÚ pomáhajú využívať výskum na obchodné účely zvyšovaním podnikateľského zmysľania u študentov a spoluprácou s regionálnymi firmami v oblasti

⁶ „Innovation policy at regional level: Crafts and SME priorities for the new Innovation Strategy“ (Inovačná politika na regionálnej úrovni: Priority remesiel a MSP pre novú inovačnú stratégiu – diskusný dokument sekretariátu UEAPME (2010).

inovácie, čím sa intenzívne zapájajú do hospodárskeho rozvoja regiónu. Takéto činnosti je potrebné rozširovať.

Európsky inovačný a technologický inštitút (EIT) je prvou iniciatívou zameranou na podporu konkurencieschopnosti EÚ formou úplnej integrácie vyššieho vzdelávania, výskumu a podnikania (znalostného trojuholníka) do procesu, ktorého výsledkom je inovácia svetovej úrovne a celosvetového dosahu, ako aj podpora inovácie. EIT má teda v prostredí európskych inovácií významný prínos.

Vzdelávanie, odborná príprava a celoživotné vzdelávanie, ako sa uvádza v stratégii Európa 2020, hlavnej iniciatíve „Mládež v pohybe“ a v iniciatíve „Nové zručnosti pre nové pracovné miesta“, sú nevyhnutné pre vývoj regionálnej inovačnej kapacity. Zameranie školských osnov, osnov odborného vzdelávania a vyššieho vzdelávania na prelínajúce sa kompetencie, ako sú kreativita, podnikateľstvo a iniciatívu pomôže mladým ľuďom v plnej miere rozvinúť svoj inovačný potenciál. EFRR by mal napomáhať viac projektov zameraných na podporu účinnej spolupráce medzi všetkými typmi vzdelávacích inštitúcií a inštitúcií odbornej prípravy a podnikmi.

3.4. Atraktívna regionálna výskumná infraštruktúra a kompetenčné centrá

Výskumná infraštruktúra má zásadný význam pre inovačné systémy založené na znalostiach. Na pomoc pri realizácii ich plného potenciálu je potrebný prístup založený na troch krokoch: i) vyvinúť výskumnú a IKT infraštruktúru svetovej úrovne založenú na súčasnej vedeckej excelentnosti pomocou podpory štrukturálnych fondov, ii) zaviesť siete výskumných zariadení pre krajiny s menším zameraním sa na výskum a iii) vytvoriť regionálne partnerské zariadenia. Kľúčovými prostriedkami na ich realizáciu je ďalší vývoj a využívanie elektronickej infraštruktúry založenej na IKT s cieľom vnútorne prepojiť geograficky rozptýlené výskumné tímy a uľahčiť ich spoluprácu, ako aj spoločné využívanie vedeckých zdrojov a znalostí.

Vnútroštátne a regionálne orgány by mali považovať najmä nad tým, ako môže regionálna politika EÚ prispieť k splneniu cieľa Inovácie v Únii na rok 2015, v rámci ktorého sa má dokončiť alebo začať 60 % výskumnej infraštruktúry v súčasnosti určenej európskym strategickým fórom.

3.5. Kreativita a kultúrne odvetvia

Schopnosť EÚ oživiť hospodárstvo po kríze a vyrovnať sa s dlhodobými výzvami spočíva nielen v silnom priemyselnom základe, ale aj v kreativite a zručnostiach ľudí, v správe a v silných sociálnych hodnotách, ako sú solidarita, ohľad na životné prostredie, otvorenosť a kultúrna rozmanitosť.

Kultúrny a kreatívny priemysel, ktorý prekvitá na miestnej a regionálnej úrovni, má strategickú pozíciu pri prepájaní kreativity s inováciou. Môže pomôcť podporovať miestne ekonomiky, stimulovať nové činnosti, vytvárať nové a trvalo udržateľné pracovné miesta, má dôležité vedľajšie účinky na iné odvetvia a zvyšuje atraktívnosť regiónov a miest⁷. Kreatívne odvetvia sú preto katalyzátorom štrukturálnej zmeny v mnohých priemyselných zónach a vidieckych oblastiach s potenciálom obnoviť ich ekonomiky a prispieť k zmene vnímania regiónov zo strany verejnosti.

⁷ KOM(2010) 183 „Uvoľnenie potenciálu kultúrneho a kreatívneho priemyslu“.

Mali by sa začleniť do stratégií regionálneho rozvoja, čím by sa zabezpečilo účinné partnerstvo medzi občianskou spoločnosťou, podnikmi a verejnými orgánmi na regionálnej, vnútroštátnej a európskej úrovni.

3.6. Digitálna agenda

Cieľom digitálnej agendy je priniesť trvalo udržateľné hospodárske a sociálne výhody plynúce z jednotného trhu založeného na internetových aplikáciách a sprístupniť obsah online.

Podpora širokopásmových technológií v rámci regionálnej politiky v rokoch 2000 – 2006 a 2007 – 2013 pomohla zmenšiť rozdiely medzi riedko a husto obývanými regiónmi zo 67 % v roku 2004 na 24 % v roku 2008 a rozdiely v pokrytí širokopásmovými technológiami medzi vidieckymi a mestskými regiónmi z 33 % v roku 2004 na 28 % v roku 2007. Rozdiely však zostávajú najmä vo vidieckych oblastiach: pokrytie širokopásmovými sieťami je k dispozícii pre 94 % Európanov no len pre 80 % obyvateľstva žijúceho na vidieku.

Mnohé regióny majú stále problémy pri investovaní zdrojov z EFRR vyčlenených na IKT (približne 4,4 % celkovej sumy), čo je čiastočne dôsledkom nedostatočnej plánovacej kapacity. Je takisto potrebné, aby sa v záujme vyrovnaní rozpočtových obmedzení zvýšili súkromné investície do IKT. Vzhľadom na význam IKT pre inovačný systém by členské štáty mali považovať nad lepším využitím EFRR v záujme rýchlejšieho dosiahnutia cieľov EÚ 2020 týkajúcich sa širokopásmového prístupu vrátane plného pokrytia, pričom by využili rôzne technológie (fiber, adsl, bezdrôtové pripojenie, satelit), ktoré zodpovedajú rôznym geografickým potrebám a výzvam rôznych regiónov v celej EÚ.

3.7. Verejné obstarávanie

Verejné obstarávanie je kľúčovou hnacou silou inovácie, keďže môže pomôcť inovačným firmám urýchliť uvedenie inovácií na trh a dosiahnuť návratnosť investície. Inovačné verejné obstarávanie znamená, že verejný sektor preberá úlohu a riziká hlavného zákazníka a zároveň zlepšuje kvalitu poskytovaných služieb a produktivitu.

Rozpočty na verejné obstarávanie by mali pokrývať predkomerné obstarávanie, ako aj inovačné partnerstvá. Komisia poskytne usmernenia a podporu na stimulovanie procesu vrátane právneho rámca na uľahčenie spoločného obstarávania medzi zmluvnými stranami z rôznych členských štátov.

Takéto postupy sa vyvíjajú v regiónoch zaradených do iniciatívy „Regióny za hospodársku zmenu“ a je potrebné ich presadiť do operačných programov.

3.8. Dôležité výzvy sa v rámci regionálnej politiky riešia prostredníctvom európskych inovačných partnerstiev

Pri niektorých spoločenských výzvach je potrebné, aby sa uplatňoval významný koordinovaný prístup na úrovni EÚ, ktorý je potrebný na to, aby sa našli a presadili účinné riešenia. Výzvy uvedené v stratégii Európa 2020 zahŕňajú zmenu klímy, účinné využívanie energie a zdrojov, nedostatok surovín a demografické starnutie.

Inovácia v Únii zahŕňa niekoľko európskych inovačných partnerstiev, ktoré sa majú zaoberať špecifickými výzvami tak, že poskytnú prostriedky na spoločné využívanie zdrojov a spoja všetky kľúčové subjekty, ako aj príslušné politické nástroje na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni v záujme splnenia spoločných cieľov.

Regionálna politika by sa mala naďalej zaoberať týmito výzvami a je potrebné nájsť spôsoby, ako uvedené partnerstvá zapojiť do jej vykonávania.

4. POSILŇOVANIE SÚČINNOSTI MEDZI POLITICKÝMI NÁSTROJMI

Rada⁸ a Európsky parlament⁹ podčiarkli význam posilnenia súčinnosti medzi podpornými politikami EÚ a oblasťou výskumu a inovácií. Vyzvali Komisiu, aby preskúmala ďalšie spôsoby harmonizácie a zjednodušenia pravidiel a postupov pre príslušné opatrenia a aby prehodnotila ich vzájomné prepojenie s cieľom poskytnúť pokyny a podporiť spoluprácu s vnútroštátnymi a regionálnymi orgánmi zapojenými do ich vykonávania.

Odvtedy sa prijalo niekoľko krokov na podporu tých subjektov, ktoré sú priamo zapojené do inovácií, ako aj verejných orgánov zodpovedných za navrhovanie regionálnych inovačných systémov a poskytovanie podporných služieb. Pre subjekty priamo zapojené do inovácie Komisia uverejnila „Praktickú príručku“¹⁰ pre výskumných pracovníkov a podniky. Pokiaľ ide o tvorcov politik, na vnútroštátnej a regionálnej úrovni sa vyvíja snaha, aby boli informovaní o miestnych príjemcoch finančných prostriedkov EÚ s cieľom zvýšiť potenciál pre súčinnosť medzi príslušnými činnosťami.

Útvary Komisie spoločne s členskými štátmi a regionálnymi orgánmi zisťujú, do akej miery môžu spolufinancované programy poskytnúť dodatočnú finančnú podporu siedmemu rámcovému programu na:

- vytvorenie výskumnej infraštruktúry, ktorá je súčasťou plánu postupu ESFRI
- projekty v rámci akcie výskumného potenciálu siedmeho rámcového programu boli prehodnotené, no v dôsledku nedostatku zdrojov nemohli byť financované.

Ďalšou možnosťou pre členské štáty a regióny je prijatie najlepších postupov z riadenia projektov v rámci FP7 a prostredníctvom využívania medzinárodného partnerského preskúmania vymedziť priority financovania výskumu a inovácie v programoch regionálnej politiky EÚ.

Vedecké a technologické parky, ako aj podnikateľské inkubátory sú dôležité pri uľahčovaní inovácie a stimulovaní regionálneho rozvoja.¹¹ Komisia nedávno vydala „Smart Guide to Innovation-Based Incubators' for regional policy makers (Inteligentná príručka pre regionálnych tvorcov politik o inkubátoroch založených na inovácii“.¹²

Sieť Enterprise Europe Network je pevnou súčasťou miestnych a regionálnych podnikov a orgánov podporujúcich inovácie, z ktorých mnohé sú zodpovedné za riadenie EFRR. Uvedená sieť podporuje účasť MSP na projektoch FP7 a CIP a napomáha prenos technológií a partnerstvá medzi podnikmi, čím pomáha spoločnostiam pripojiť sa k medzištátnym inovačným a znalostným sieťam. Sieť takisto zvyšuje schopnosť miestnych a regionálnych

⁸ Závěry zo 17. mája 2010.

⁹ Uznesenie EP (EP:A7-0138/2010, P7_TA(2010) 0189); máj 2010).

¹⁰ http://cordis.europa.eu/eu-funding-guide/home_en.html

¹¹ EESC CCMI/072 (júl 2010), „Technology, Industrial innovation and Science Parks“ (Technologické, priemyselno-inovačné a vedecké parky).

¹² http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/sf2000_en.ht

partnerských organizácií ponúkať podporné služby prispôbené globálnym hodnotovým reťazcom.

Podpora medzištátnych programov (napr. stratégia EÚ pre región Baltského mora) a medziregionálnej spolupráce (napr. akcia „Regióny znalostí“ v rámci FP7, klastrové iniciatívy v rámci CIP a INTERREG IVC a URBACT vrátane iniciatívy „Regióny za hospodársku zmenu“) na úrovni EÚ takisto pomáha regiónom zapojiť sa vo väčšej miere do výskumu globálnej excelentnosti a zvýšiť príležitosti vzdelávať sa.

5. ZÁVERY

V tomto oznámení sa vyzývajú členské štáty a regióny, aby prostredníctvom regionálnej politiky a jej financovania zo zdrojov EFRR pomohli dosiahnuť ciele stratégie Európa 2020.

Hlavné zmeny v spôsobe, ako regionálna politika funguje, sa môžu plánovať len v nasledujúcom viacročnom finančnom rámci. Členské štáty a regióny však môžu začať s presmerovaním svojich postupov už v priebehu posledných troch rokov súčasného programového obdobia. V prílohe k tomuto oznámeniu sú uvedené návrhy spôsobov, ako stavať na regionálnej rozmanitosti a zabezpečiť účinné využívanie obmedzených zdrojov pomocou súčinnosti medzi finančnými zdrojmi a medzi výskumnými a inovačnými systémami v rôznych regiónoch. Uvedené činnosti by sa mali zväziť v kontexte hlavnej iniciatívy „Inovácia v Únii“, ktorú by mali dopĺňať.

Príloha I – Opatrenia na dosiahnutie cieľov stratégie Európa 2020 týkajúcich sa inteligentného rastu prostredníctvom regionálnej politiky a jej financovania

Opatrenie 1: Vytvorenie stratégií inteligentnej špecializácie

Cieľom tohto opatrenia je sústrediť zdroje na najsľubnejšie oblasti porovnateľnej výhody, t. j. na klastre, súčasné odvetvové alebo medziodvetvové činnosti, ekologickú inováciu, trhy s vysokou pridanou hodnotou alebo osobitné oblasti výskumu. Vytvorenie takýchto stratégií môže začať ihneď. Malo by sa pritom vychádzať z podpory pre technickú pomoc a stratégie by mali byť predmetom medzinárodného partnerského preskúmania.

Ak sa toto opatrenie zachová, musia ho sprevádzať dve sprievodné opatrenia:

- Posilnenie podpory vzdelávania, výskumu a inovácie v rámci EFRR v súčasnom období s cieľom zvýšiť investície do týchto oblastí vrátane čerpania dodatočných zdrojov z FP7 a CIP. Rámcové podmienky výskumu a inovácií a znalostnej ekonomiky by sa mali vylepšiť tak, že podpora v rámci EFRR sa prispôsobí prioritám Národného programu reforiem (spojených s usmernením 4 integrovaných usmernení k politike hospodárstva a zamestnanosti).
- Úplné využívanie flexibility v programoch regionálnej politiky EÚ s cieľom presmerovať financovanie na uvedený účel. Komisia podporí požiadavky takéhoto presmerovania, ktoré je v súlade s prístupom inteligentnej špecializácie a urýchli ich schvaľovanie.

Opatrenie 2: Rozsiahlejšie využívanie **nástrojov finančného inžinierstva** pri podpore inovácií vrátane zvýhodnených úverov, garancií a rizikového kapitálu v závislosti od typu a veľkosti firmy, ako aj od súvisiaceho rizika. Prioritou politiky by malo byť rozšírenie

financovania inovácií, najmä pre MSP, pomocou pôžičiek, ako aj kapitálového financovania prostredníctvom nástrojov vrátane skupiny Európskej investičnej banky.

Opatrenie 3: Prehodnotenie možnosti (v zmysle článku 37 ods. 6 písm. b) nariadenia ES č. 1083/2006) financovania **medziregionálnej spolupráce** s cieľom podporiť výskum a inovácie v zmysle cieľov „Konvergencia“ a „Regionálna konkurencieschopnosť“ a vytvoriť lepší prístup k medzinárodným výskumným a inovačným sieťam v rámci FP7 a CIP.

Opatrenie 4: Zabezpečenie spojitosti medzi výskumom a inovačnou politikou popri tlaku dopytu ponuky tak, že sa využijú príležitosti, ktoré ponúka **verejné obstarávanie spolufinancované Európskym fondom regionálneho rozvoja** v záujme zvýšenia inovačného charakteru produktov, postupov a služieb.

Opatrenie 5: Systematickejšie **využívanie medzinárodného partnerského preskúmania nezávislými odborníkmi** v prípade výskumných projektov s cieľom zvýšiť účinnosť podpory.

Opatrenie 6: Prehodnotenie využívania EFRR na financovanie vhodných projektov v rámci **FR7 a CIP, ktoré sú v užšom výbere.**

Opatrenie 7: Využívanie možností zlepšiť regionálnu inovačnú politiku prostredníctvom vzájomného učenia, ktoré ponúkajú platformy a siete FP7, CIP a INTERREG IV C.

Vykonávanie uvedených opatrení by sa malo stanoviť v osobitnom oddiele správ o vykonávaní a prerokovať vo výboroch pre monitorovanie programov.

Príloha 2 – Zoznam opatrení, ktoré má Komisia prijať

Na podporu opatrení uvedených v prílohe 1 Komisia v prípade, že sa uvedené opatrenia v členských štátoch zachovajú:

- **uľahčí vnútroštátnym a regionálnym vládam vytvorenie a vykonávanie stratégií inteligentnej špecializácie prostredníctvom:**
 - vytvorenia „platformy inteligentnej špecializácie“ do roku 2010, ktorá spojí expertízu z univerzít, výskumných centier, regionálnych orgánov, podnikov a útvarov Komisie s cieľom pomôcť určiť potreby, silné stránky a príležitosti;
 - údajov, politickej analýzy a informácií o výskume a inovačnej výkonnosti a špecializácie z perspektívy celej EÚ (najmä Európskeho strediska pre monitorovanie klastrov, Európskej tabuľky inovačných ukazovateľov a sledovania inovácií v jednotlivých sektoroch);
 - platforiem pre vzájomné učenie v oblasti navrhovania a vykonávania takýchto stratégií (vrátane „Európskeho fóra pre spoluprácu klastrov“¹³ financovaného v rámci CIP a Európskeho združenia klastrov a opatrenia „Regióny znalostí“ financovaného v rámci FP7 a projektov zameraných na výskumný potenciál).
- **bude pomáhať členským štátom a regiónom vykonávať projekty v oblasti vzdelávania, výskumu a inovácií** prostredníctvom odovzdávania poznatkov a šírenia osvedčených postupov za pomoci iniciatívy „Regióny za hospodársku zmenu“ (vrátane „RegioStars“) a poskytovaním technickej pomoci zrýchleným regionálnym sieťam založeným na inovácii, ako aj medziregionálnej spolupráci podporovanej napr. v rámci programu INTERREG IVC, opatrenia „Regióny znalostí“ a činností klastrov financovaných v rámci CIP.
- **bude úzko spolupracovať s finančnými inštitúciami** s cieľom posilniť financovanie a maximálne využiť existujúce finančné nástroje podľa potreby a prípadne zriadiť finančný nástroj s rozdelením rizika¹⁴ určený pre konvergenčné regióny, intenzívnejšie využívať nástroj JEREMIE¹⁵, čím sa v záujme stimulovania inovácií v MSP a začínajúcich podnikoch založených na technológiách poskytne rizikové financovanie a garancie; a takisto prehodnotiť spôsoby, ako rozšíriť rozsah existujúcich nástrojov finančného inžinierstva na nové výskumné a inovačné činnosti.
- **uľahčí príležitosti v oblasti podnikania pre MSP** tým, že upevní a posilní sieť Enterprise Europe Network (Európsku podnikateľskú sieť, EEN), ktorá by mala pomôcť organizáciám lepšie využívať prostriedky EFRR na financovanie inovácií.

¹³ Uvedené fórum by sa malo zriadiť v roku 2011 v rámci Európskeho strediska pre monitorovanie klastrov.

¹⁴ Finančný nástroj s rozdelením rizika (RSFF) je nástroj na financovanie dlhu, ktorý vytvorila Európska komisia v spolupráci s Európskou investičnou bankou, aby podporili súkromné investície do výskumu, technického rozvoja a inovácií.

¹⁵ Článok 44 nariadenia 1083/2006.

- **zlepši spojitosť a komplementaritu politík EÚ v oblasti vzdelávania, výskumu a inovácií** s cieľom:
 - označiť a presadiť, aby tvorcovia politiky a poskytovatelia inovačnej podpory nasledovali príklady osvedčených postupov; rozšíriť a aktualizovať „Praktickú príručku o možnostiach financovania zo strany EÚ“ v tejto oblasti a zriadiť jeden internetový portál venovaný podpore Komisii pre výskum a inovácie, ktorý bude prepojený s portálom účastníkov FP7, alebo bude jeho súčasťou, aby sa subjektom s inovačnými činnosťami uľahčil prístup k financovaniu EÚ.

-